

OBSAH

Předmluva	7
I. VĚDA A JEJÍ VÝZNAM VE VÝVOJI SPOLEČNOSTI	19
Z knihy Kdo jsou „přátelé lidu“ a jak bojují proti sociálním demokratům? (<i>Odpověď na články v časopise „Ruskoje Bogatstvo“ proti marxistům</i>)	21
Z článku Ekonomický obsah narodnictví a jeho kritika v knize P. Struva. (<i>Odras marxismu v buržoazní literatuře</i>)	25
Z článku Bedřich Engels	27
Z článku Jakého dědictví se zříkáme?	28
Z knihy Vývoj kapitalismu v Rusku. (<i>Proces vytváření vnitřního trhu pro velkopřůmysl</i>)	29
Z recenze A. Bogdanov. Stručná příručka ekonomické vědy	30
Z článku Náš program	31
Z knihy Agrární otázka a „kritikové Marxe“	32
O časopise „Svoboda“	33
Z knihy Co dělat? <i>Palčivé otázky našeho hnutí</i>	34
Z dopisu Severnímu svazu SDDSR	39
Z článku Marxismus a revizionismus	39
Z knihy Materialismus a empiriokriticismus. (<i>Kritické poznámky k jedné reakční filosofii</i>)	42
Z dopisu Žákům stranické školy na Capri	56
Z článku Poznámky publicisty	57
Poznámky k článku V. V. Adoratského „O neoliberalismu. Ke knize P. Novgorodceva „Krise soudobé právní vědy““	59
„Vědecký“ systém ždímání potu	59
Tři zdroje a tři součásti marxismu	61
Jedno z velikých vítězství techniky	66

Civilizované barbarství	68
Ještě jedno potření socialismu	70
Ž článku Krach II. internacionály	89
Ž knihy Imperialismus jako nejvyšší stadium kapitalismu. (Pou- pulární pojednání)	90
Ž práce Statistika a sociologie	94
Ž brožury Dopisy o taktice	95
Ž knihy Stát a revoluce. (Učení marxismu o státu a úkoly proletariátu v revoluci)	96
O státu. Ž přednášky na Sverdlovově universitě 11. července 1919	97
Ž knihy Dětská nemoc „levičáctví“ v komunismu	100
Ze záznamu rozhovoru s Williamem Paulem	100
Ž práce Ještě jednou o odborech, o současné situaci a chybách soudruhů Trockého a Bucharina	101

FILOSOFICKÉ SEŠITY 105

Z konspektu Hegelovy knihy „Věda o logice“	107
Z konspektu Hegelovy knihy „Přednášky o dějinách filosofie“	122
Z fragmentu „Plán Hegelovy dialektiky (Logiky)“	124
Z konspektu Lassalovy knihy „Filosofie Herakleita Temného z Efesu“	126
K otázce dialektiky	127
Z konspektu Aristotelovy knihy „Metafyzika“	132

II. VĚDECKOTECHNICKÝ POKROK A VYSOKÉ ŠKOLSTVÍ V SOVĚTSKÉ SPOLEČNOSTI

ČLÁNKY, PROJEVY A NÁVRHY USNESENÍ 133

Jak organizovat soutěžení?	135
Ze závěrečného slova před ukončením III. celoruského sjezdu sovětů dělnických, vojenských a rolnických zástupců 18. (31.) ledna 1918	144
Z první varianty článku „Nejbližší úkoly sovětské moci“	144
Koncept plánu vědeckých a technických prací	149
O Socialistické akademii společenských věd	150
Z projevu na I. celoruském sjezdu národohospodářských rad 26. května 1918	151
K návrhu usnesení RLK o složení výboru pro státní stavby	152
O přijímání na vysoké školy RSFSR. Návrh usnesení rady lidových komisařů	153
Z projevu na I. celoruském sjezdu školských a osvětových pra- covníků 28. srpna 1918	153
Projev na II. celoruském sjezdu učitelů-internacionalistů 18. ledna 1919	155
Z referátu na II. celoruském sjezdu odborů 20. ledna 1919	158

Z konceptu návrhu programu KSR(b)	159
Ž práce Velká iniciativa. (<i>O hrdinství dělníků v zápolí. O komunistických „subotnicích“</i>)	160
Projev na II. celoruském sjezdu zdravotnických pracovníků 1. března 1920	167
Ze zprávy ústředního výboru IX. sjezdu KSR(b) 29. března 1920	168
Poznámky a doplněk k návrhu usnesení rady lidových komisařů o vysokých technických školách	169
Z interviewu poskytnutého norskému archiváři J. Frijsovi	170
Úkoly organizací mládeže. (<i>Projev na III. celoruském sjezdu Komunistického svazu mládeže Ruska 2. října 1920</i>)	171
O proletářské kultuře	188
Nástin rezoluce o proletářské kultuře	189
Projev na celoruské poradě politickoosvětových pracovníků gubernských a újezdních oddělení lidové osvěty 3. listopadu 1920	190
Užší radě lidových komisařů	199
Návrh usnesení pléna ÚV KSR(b) o reorganizaci lidového komisariátu školství a osvěty	200
Ze zprávy všeruského ústředního výkonného výboru sovětů a rady lidových komisařů o vnitřní a zahraniční politice na VIII. celoruském sjezdu sovětů 22. prosince 1920	201
O zajištění vědecké práce akademika I. P. Pavlova a jeho spolupracovníků. <i>Usnesení rady lidových komisařů</i>	203
Směrnice ústředního výboru komunistům v lidovém komisariátu školství a osvěty	204
Ž článku O práci lidového komisariátu školství a osvěty	206
Ž článku O jednotném hospodářském plánu	210
Z poznámek o elektrifikaci	216
Doplněk k návrhu usnesení RLK o povinném vědeckém minimu na vysokých školách	217
Ž práce O naturální dani. (<i>Význam nové politiky a její podmínky</i>)	217
Z tezí referátu o taktice KSR III. kongresu Komunistické internacionály	218
Předsednictvu VIII. celoruského sjezdu elektrotechniků	218
Z pokynů k hospodářské práci, schválených IX. celoruským sjezdem sovětů 28. prosince 1921	219
O významu bojovného materialismu	220
Předmluva ke knize I. I. Stěpanova „Elektrifikace RSFSR ve spojitosti s přechodnou fází světového hospodářství“	230
Lžička dehtu v bečce medu	231
O udělení zákonodárných funkcí Státní plánovací komisi	233
Ž článku Listy z deníku	237

Ž článku O družstevnictví	240
O naší revoluci. (<i>K vzpomínkám N. Suchanova</i>)	240
Ž článku Raději méně, ale lépe	244

<i>DOPISY, VZKAZY A TELEGRAMY</i>	247
-----------------------------------	-----

Grigoriji Naumovičovi pro skupinu studentů, kteří mají zájem o komunismus. <i>16. září 1918</i>	249
N. P. Gorbunovovi. <i>21. října 1918</i>	249
Telegram Uralské národohospodářské radě. <i>28. října 1918</i>	250
Telegram technickému výboru Národohospodářské rady Severní oblasti. <i>21. listopadu 1918</i>	250
Vzkaz E. M. Skljanskému. <i>Mezi 3. a 15. březnem 1919</i>	251
Telegram rektorovi Voroněžské státní university. <i>Před 7. dubnem 1919</i>	251
Ochranný list pro V. I. Tanějeva. <i>26. dubna 1919</i>	252
Krymské radě lidových komisařů. <i>24. června 1919</i>	252
Telegram porochovskému obvodnímu sovětu. <i>2. července 1919</i>	253
N. P. Gorbunovovi. <i>Před 14. červencem 1919</i>	254
Vzkaz sekretářce. <i>26. nebo 27. srpna 1919</i>	254
A. V. Lunačarskému. <i>18. ledna 1920</i>	254
G. M. Kržižanovskému. <i>23. ledna 1920</i>	255
Telegram předsedovi nižněnovgorodského gubernského výkonného výboru. <i>5. února 1920</i>	257
M. A. Bonči-Brujevičovi. <i>5. února 1920</i>	257
Telegram A. Lomovovi. <i>9. března 1920</i>	258
Telegram A. M. Gorkému. <i>19. března 1920</i>	259
I. I. Chodorovskému. <i>6. dubna 1920</i>	259
V. V. Adoratskému. <i>6. dubna 1920</i>	260
Petrohradskému sovětu. <i>22. dubna 1920</i>	261
K. A. Timirjazevovi. <i>27. dubna 1920</i>	261
N. A. Semaškovi. <i>3. května 1920</i>	261
M. N. Pokrovskému. <i>5. května 1920</i>	262
A. J. Badajevovi. <i>16. května 1920</i>	263
S. I. Botinovi. <i>4. června 1920</i>	263
S. I. Botinovi. <i>4. června 1920</i>	264
Vzkaz sekretářce. <i>11. června 1920</i>	265
M. N. Pokrovskému. <i>20. června 1920</i>	266
A. M. Nikolajevovi. <i>29. června 1920</i>	266
A. M. Nikolajevovi. <i>Před 7. červencem 1920</i>	267
Petrohradskému sovětu. <i>10. srpna 1920</i>	267
Užší radě lidových komisařů. <i>18. srpna 1920</i>	268
Telegram předsedovi nižněnovgorodského gubernského výkonného výboru. <i>24. srpna 1920</i>	268

L. A. Fotijevové. 6. září 1920	269
I. G. Rudakovovi. 10. září 1920	270
Užší radě lidových komisařů. 3. října 1920	270
Telegram revoluční vojenské radě Západního frontu. 3. října 1920	270
Telegram do Rostova na Donu. 4. října 1920	271
A. M. Nikolajevovi. 6. října 1920	271
G. M. Kržižanovskému. 14. října 1920	272
G. M. Kržižanovskému. <i>Nejdříve</i> 14. října 1920	273
Předsednictvu petrohradského sovětu. 21. října 1920	273
Užší radě lidových komisařů. 21. října 1920	274
Z dopisu A. I. Rykovovi a I. I. Radčenkovi. 28. října 1920	274
S. I. Botinovi. <i>Říjen</i> 1920	277
Rozhodnutí na telefonátu N. A. Semaška. 2. listopadu 1920	277
Revoluční vojenské radě Západního frontu. 2. listopadu 1920	278
R. E. Klassonovi. 2. listopadu 1920	279
Telegram jekatěrinburskému gubernskému výkonnému výboru, uralskému oblastnímu byru ÚV KSR(b) a radě I. pracovní armády. 10. listopadu 1920	280
Výboru pro vynálezy při vědeckotechnickém oddělení NNHR. 13. listopadu 1920	280
V. A. Avaněsovovi. 17. listopadu 1920	281
A. V. Lunačarskému. 29. listopadu 1920	282
Soudruhovi M. N. Pokrovskému. 5. prosince 1920	283
Telegram radě I. pracovní armády, uralskému oblastnímu byru ÚV KSR(b), gubernskému výkonnému výboru v Jekatěrinburgu a Uralské universitě. 17. prosince 1920	284
Příkaz sekretáře. <i>Prosinec</i> 1920	284
K brožuře Bély Kuna. 1920	284
N. P. Gorbunovovi. 26. ledna 1921	285
Sormovskému závodu. 26. ledna 1921	286
N. P. Gorbunovovi. 27. ledna 1921	286
N. P. Gorbunovovi. 27. ledna 1921	286
M. N. Pokrovskému, J. A. Litkensovi a O. J. Šmidtovi. 28. ledna 1921	287
Ústřednímu výboru Švédského červeného kříže. 2. února 1921	288
A. V. Lunačarskému. 14. února 1921	289
A. G. Gojchbargovi. 15. února 1921	290
Ústřednímu výboru KSR(b). 15. února 1921	290
M. N. Pokrovskému. <i>Nejdříve</i> 4. března 1921	291
M. N. Pokrovskému. 4. dubna 1921	291
A. I. Rykovovi. 6. dubna 1921	291
D. I. Uljanovovi. 6. dubna 1921	292
A. V. Lunačarskému, M. N. Pokrovskému a J. A. Litkensovi. 8. dubna 1921	293

G. M. Kržižanovskému. 8. dubna 1921	294
A. V. Lunačarskému. 9. dubna 1921	295
D. J. Kurskému 11. dubna 1921	296
A. M. Nikolajevovi. 14. dubna 1921	296
V. M. Molotovovi. 17. dubna 1921	297
Písemné sdělení N. P. Gorbunovovi a značky na dopise A. M. Nikolajeva. 18. dubna 1921	297
J. A. Preobraženskému. 19. dubna 1921	298
J. Jaroslavskému. Před 20. dubnem 1921	299
Lidovému komisariátu zahraničních věcí a Všeruské mimořádné komisi. 22. dubna 1921	299
G. J. Zinovjevovi. 24. dubna 1921	300
R. E. Klassonovi. 24. května 1921	302
A. O. Alskému. 3. června 1921	303
I. M. Gubkinovi. 3. června 1921	304
I. I. Radčenkovi. 5. června 1921	305
R. E. Klassonovi. 5. června 1921	305
Ústřednímu statistickému úřadu pro P. I. Popova. 6. června 1921	306
I. I. Radčenkovi. 7. června 1921	308
V. D. Kajsarovovi a I. I. Jonovovi. 25. června 1921	309
Příkaz sekretářce. 14. července 1921	310
Hlavní správě uhelného průmyslu. 20. července 1921	310
V. M. Bažanovovi a S. A. Gecovovi. 22. července 1921	311
N. Osinskému. Po 24. červenci 1921	312
Telegram N. M. Knipovičovi. 5. srpna 1921	312
Příkaz sekretářce. 6. srpna 1921	313
Z dopisu I. T. Smilgovi. 22. srpna 1921	313
Poznámky na dopise R. E. Klassona a příkaz sekretářce. 31. srpna 1921	314
R. E. Klassonovi. 31. srpna 1921	316
Z dopisu N. P. Gorbunovovi. 3. září 1921	317
Písemný vzkaz V. A. Smoljaninovi a dopis N. M. Knipovičovi. 3. září 1921	317
Telegram sibiřskému revolučnímu výboru. 4. září 1921	318
A. M. Nikolajevovi. 7. září 1921	319
N. P. Gorbunovovi. 11. září 1921	320
Vzkaz N. P. Gorbunovovi. 11. září 1921	320
N. P. Gorbunovovi. 19. září 1921	320
Členům berlínské prozatímní komise, pověřené vyřizováním zahraničních zakázek pro Hydrorašelinu. 24. září 1921	321
Poznámka na dopise D. B. Rjazanova. 26. září 1921	321
Výboru pro zahraniční literaturu. 30. září 1921	322
N. P. Gorbunovovi. 3. října 1921	323

A. S. Kiseljovovi. 5. října 1921	324
Příkaz napsaný na dopise správy vědeckých ústavů akademického odboru. 5. října 1921	325
Poznámky během rozmluvy s A. M. Gorkým. Před 17. říjnem 1921	325
V. S. Dvogalevskému. 19. října 1921	326
Vzkaz N. P. Gorbunovovi. 21. října 1921	327
N. P. Gorbunovovi. 26. října 1921	327
I. I. Radčenkovi. 28. října 1921	327
N. P. Gorbunovovi. 5. listopadu 1921	328
I. S. Unšlichtovi. 15. listopadu 1921	328
G. M. Kržižanovskému. 26. listopadu 1921	329
N. P. Gorbunovovi. 27. listopadu 1921	330
J. A. Preobraženskému. 29. listopadu 1921	330
N. P. Gorbunovovi. 2. prosince 1921	331
Vzkaz V. M. Molotovovi. 2. prosince 1921	331
N. P. Gorbunovovi. 5. prosince 1921	331
N. P. Gorbunovovi. 7. prosince 1921	332
N. P. Gorbunovovi. 17. prosince 1921	332
Z dotazů lidovým komisariátům v souvislosti s přípravou zprávy VÚVV a RLK pro IX. celoruský sjezd sovětů. 17. prosince 1921	333
Redakci „Izvestij VCIK“. 21. prosince 1921	334
V. A. Smoljaninovi. 24. prosince 1921	334
G. M. Kržižanovskému. 27. prosince 1921	335
Návrh politbyru ÚV KSR(b) na poskytnutí prostředků nižněnovgorodské radiolaboratoři. 12. ledna 1922	336
Telefonát J. V. Lomonosovovi. 27. ledna 1922	336
N. P. Gorbunovovi. 29. ledna 1922	337
Vzkaz N. P. Gorbunovovi. 1. února 1922	337
J. A. Litkensovi. 16. února 1922	338
Socialistické akademii. 27. února 1922	339
Soudruhům pracujícím v Hydrorašelině. 2. března 1922	339
N. P. Gorbunovovi. 14. března 1922	340
I. I. Skvorcovu-Stěpanovovi. 19. března 1922	341
D. I. Kurskému. 31. března 1922	341
A. I. Rykovovi. 5. dubna 1922	343
G. M. Kržižanovskému. 6. dubna 1922	344
Předsednictvu Socialistické akademie. 10. dubna 1922	344
V. V. Adoratskému. 10. dubna 1922	345
Charlesi P. Steinmetzovi. 10. dubna 1922	346
J. V. Stalinovi pro politické byro ÚV KSR(b). 15. dubna 1922	347
A. I. Rykovovi a A. D. Cjurupovi. 26. dubna 1922	348
V. S. Dvogalevskému. 11. května 1922	349
V. A. Smoljaninovi. 13. května 1922	350

V. A. Pavlovovi. 18. května 1922	350
J. V. Stalinovi. 18. května 1922	351
Dopisy J. V. Stalinovi pro členy politbyra ÚV KSR(b) o rozvoji radiotechniky. 19. května 1922	352
F. E. Dzeržinskému. 19. května 1922	354
V. A. Avaněšovovi. 1. září 1922	355
N. I. Bucharinovi. 27. září 1922	356
Předsednictvu Nejvyšší národohospodářské rady. 16. října 1922	357
L. S. Sosnovskému. 25. října 1922	358
Finančnímu výboru. 4. listopadu 1922	359
I. I. Skvorcovu-Stěpanovovi. 15. listopadu 1922	359
K dopisu N. M. Knipoviče. 3. prosince 1922	361
Charlesi Steinmetzovi. 7. prosince 1922	361

III. STRANICKÉ A STÁTNÍ DOKUMENTY S PODPISEM V. I. LENINA

	363
Dekret VÚVV a RLK o zřízení státní komise osvěty. 9. (22.) listopadu 1917	365
Nářízení komisariátu školství a osvěty o převedení záležitostí výchovy a vzdělání z církevní správy do kompetence lidového komisariátu školství a osvěty. 11. prosince 1917	368
Usnesení rady lidových komisařů o sloučení školních a vzdělávacích institucí a zařízení všech resortů v resortu lidového komisariátu školství a osvěty. 30. května 1918	369
Usnesení rady lidových komisařů o převedení moskevské a petrohradské konzervatoře do resortu lidového komisariátu školství a osvěty. 12. července 1918	370
Z dekretu rady lidových komisařů o zřízení Ruského vědeckotechnického potravinářského ústavu. 31. července 1918	371
Usnesení rady lidových komisařů o přednostním přijímání příslušníků proletariátu a rolnické chudiny na vysoké školy. 6. srpna 1918	373
Usnesení rady lidových komisařů o zřízení Ivanovo-vozněšenského polytechnického ústavu	373
Usnesení rady lidových komisařů o vytvoření vědeckotechnického oddělení při Nejvyšší národohospodářské radě. 16. srpna 1918	374
Výtah z protokolu čís. 18 ze zasedání Rady dělnicko-rolnické obrany. 10. února 1919	378
Dekret o zřízení Nejvyšší správy geodézie. 23. března 1919	379
Usnesení rady lidových komisařů „O právu lidového komisariátu školství a osvěty zabírat půdu, zemědělské statky a některé jiné	

pozemky a podniky pro potřeby pracovní výchovy“. 14. května 1919	381
Výnos Rady dělnicko-rolnické obrany „O mobilizaci vysokoškolských profesorů a pedagogů“. 12. září 1919	382
Z programu Komunistické strany Ruska (bolševiků), schváleného na VIII. sjezdu KSR(b) v roce 1919	383
Návrh dekretu rady lidových komisařů o zlepšení postavení vědeckých odborníků. 23. prosince 1919	386
Usnesení rady lidových komisařů o urychleném vyřazení nových kvalifikovaných inženýrů. 24. března 1920	387
Usnesení rady lidových komisařů o vysokých technických školách. 4. června 1920	389
Usnesení Rady práce a obrany o mobilizaci studentů a studentek medicíny všech semestrů lékařských fakult na všech universitách a na Vojenské lékařské akademii. 23. července 1920	390
Usnesení Rady práce a obrany „O zásobování mobilizovaných studentů a studentek medicíny potravinami“. 11. srpna 1920	393
Usnesení Rady práce a obrany o průzkumu oblastí Kurské magnetické anomálie. 24. srpna 1920	393
Usnesení rady lidových komisařů o zřízení Turkestánské státní university. 7. září 1920	395
Usnesení rady lidových komisařů o dělnických fakultách. 17. září 1920	396
Z protokolu čís. 153 a plenárního zasedání Rady práce a obrany. 17. září 1920	397
Usnesení rady lidových komisařů o ustavení komise pro soustředění a studium materiálů o dějinách Říjnové revoluce a dějinách Komunistické strany Ruska. 21. září 1920	398
Výtah z protokolu čís. 156 zasedání Rady práce a obrany. 6. října 1920	399
Usnesení rady lidových komisařů o založení Uralské státní university. 13. listopadu 1920	400
Usnesení rady lidových komisařů o reorganizaci výuky společenských věd na vysokých školách RSFSR. 3. prosince 1920	400
Usnesení rady lidových komisařů o Moskevských vysokých státních uměleckotechnických ateliérech. 29. listopadu 1920	402
Usnesení rady lidových komisařů o Státním ústavu tělesné výchovy Státním ústavu pro postižené děti. 1. prosince 1920	404
Usnesení rady lidových komisařů k padesátému výročí vědecké činnosti N. J. Žukovského. 3. prosince 1920	405
Usnesení rady lidových komisařů o urychleném vyřazení odborníků. 14. ledna 1921	406
Usnesení rady lidových komisařů o lidovém komisariátu školství a osvěty (Statut). 11. února 1921	407

Usnesení rady lidových komisařů o zřízení ústavů pro výchovu rudých profesorů. <i>11. února 1921</i>	409
Usnesení rady lidových komisařů o plánu ustavit na ruských univerzitách fakulty společenských věd. <i>4. března 1921</i>	410
Usnesení rady lidových komisařů o zavedení povinného všeobecného vědeckého minima pro výuku na všech vysokých školách RSFSR. <i>4. března 1921</i>	412
Z usnesení rady lidových komisařů o zemědělském strojírenství. <i>1. dubna 1921</i>	413
Usnesení rady lidových komisařů o internátech pro dělnické fakulty. <i>18. dubna 1921</i>	414
Z rady lidových komisařů. Fakulta společenských věd. <i>6. května 1921</i>	415
Usnesení rady lidových komisařů o způsobu opatrování a distribuce zahraniční literatury. <i>14. června 1921</i>	417
Usnesení rady lidových komisařů o zákazu obsazovat a využívat v době prázdnin studentské internáty. <i>12. srpna 1921</i>	419
Usnesení rady lidových komisařů o způsobu vydávání učebnic. <i>16. srpna 1921</i>	419
Usnesení rady lidových komisařů o opatřeních k prohloubení technicko-inženýrské odbornosti v zemi a ke zlepšení životních podmínek inženýrů a techniků RSFSR. <i>25. srpna 1921</i>	421
Poznámky	425
Věcný rejstřík	461
Jmenný rejstřík	473